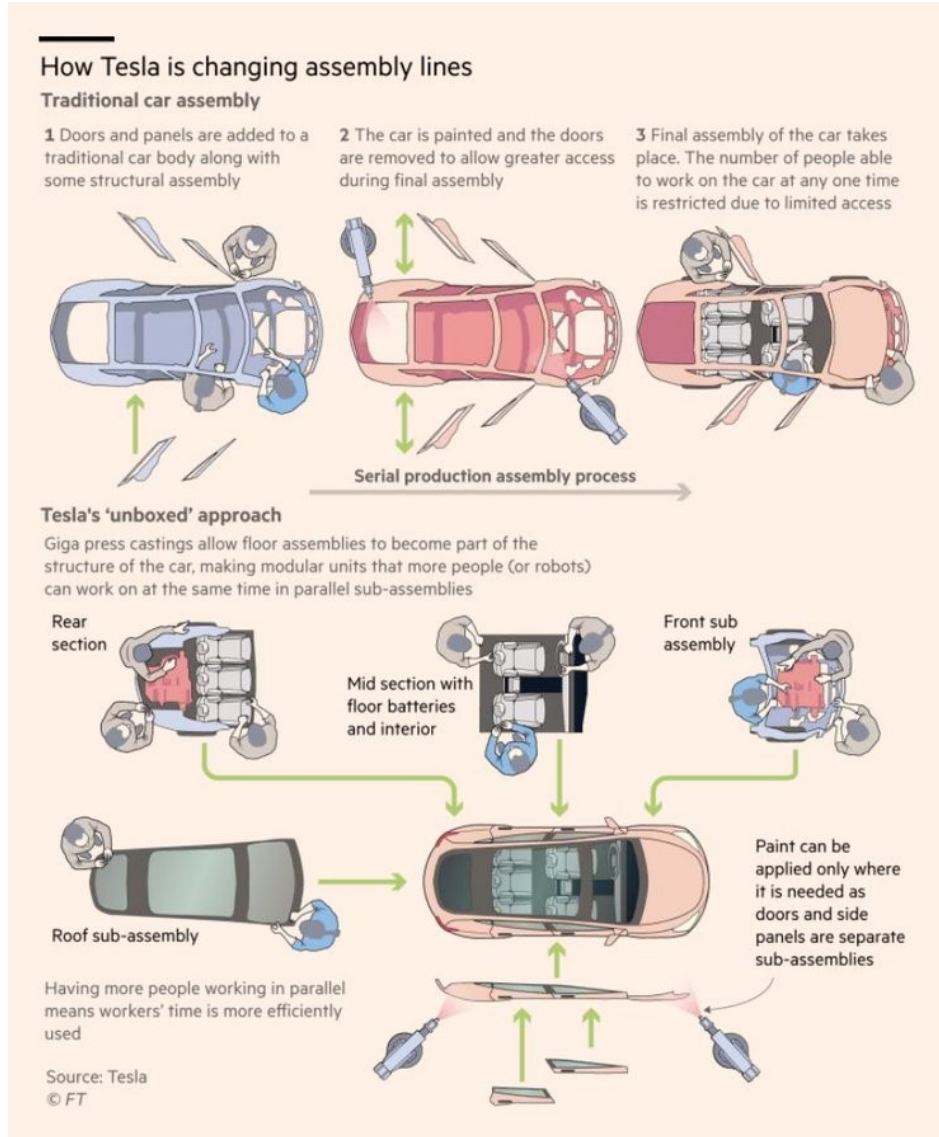

120 yıllık “üretim bandı” değişti mi? Araç montajında uzun yıllardır sektörün takip ettiği Toyota felsefesi kısmen devam edecekse de **Tesla'nın tek parça şasi ve 'unboxed' yönteminin daha verimli olacağı iddia ediliyor.** Çünkü bu metod:

- Daha küçük bir fabrika alanında,
- Daha az ekipman ve personel/robot kol ile
- Daha kısa sürede otomobil üretmeyi amaçlıyor
- Bir aracın üretimi sırasında aynı anda daha fazla personelin çalışma süresini daha verimli kullanarak operasyon yürütmesine olanak tanıyor.
- Tesla usulü araç montajında, aracın farklı kısımları üzerinde eşzamanlı daha fazla personel çalıştığı için montajın tamamlanma süresi ciddi şekilde kısılıyor.
- Tesla, bu yöntemi 2025 ve sonrası tüm araç şasisini ve bazı gövde elemanlarını 18-20 bin ton baskı kuvvetine sahip yüzlerce tonluk döküm makineleriyle tek seferde üreteceği şasiye de uyarlamak istiyor.

EVSIN Kurucu Başkanı Burak Önder'in Çin Hakkındaki Gözlemleri:

- İngilizce bilen sayısı artmış, gençlere çok iyi dil öğretiyorlar.
- Robot sayısı çok artmış
- Gençler hakkında şikayetleri gençlerin haftasonu ve tatillerde çalışmak istememeleri
- Gençlerin ağır fabrika işleri yerine e-ticaret, sosyal medya tarzı işleri tercih etmeleri eleman bulma zorluğu yaratıyor.
- Eskiden çalışanların bir kısmı fabrikalarda yatarken artık fabrikalarda yatan kalmamış, ayrıca fabrikaların temizliği belirgin şekilde iyileşmiş.
- Otomasyona yapılan yatırımlar gözle görünür şekilde artmış fabrikalarda. Büyük ölçekli üretim çok yaygın.
- Siparişlerde esnekleşmişler, daha fazla kalite veya opsiyon sunabiliyorlar. Eskiden sadece yüksek adetli siparişlerde agresif iken artık düşük adetli ve özel markalı siparişlere kolayca geçebiliyorlar.
- Yapamadıkları tek şey hazır stok buldurmak. Genelde stoksuz çalışıyorlar ancak minimum sipariş adetleri düştüğü için çok da sorun olmuyor.
- Yollarda araç gürültüsü çok azalmış çünkü elektrikli araçlar artmış.
- Çin ile Türkiye arasındaki mesafe artmış.

Çin'deki zayıf ekonomik büyüme, diğer bölgelerdeki durgunluk korkuları bakırı bu yıl yüzde 3'ten fazla aşağı çekti.

2023 yılının başından bu yana dünyada sanayi metallerinin ortalama değerinde yüzde 10'a yaklaşan düşüş yaşandı.

Makine sektöründe Çin baskısı giderek dozunu artırıyor. Ülkeye getirilen Çin menşeli makinelerde yeterli denetimin olmadığını savunan makineciler, 2023 yılında uygunluğu bulunmayan 1000 adedin üzerinde iş makinesinin ithal edildiğini kaydetti.

Çin'in ucuz mallarını bir de teşviklendirerek ülkemize sokmak bana anlaşılır gelmiyor. Ülkemize TSE'siz, CE'siz makine girmemesi, gümrüklerde çok iyi kontrolden geçmesi gerekiyor. Hindistan daha çok yeni Çin'den gelen ürünlere yüzde 80 ilave gümrük vergisi getirdi, bunun nedeni kendi iç üreticisini korumak."

Durmazlar Makine Genel Müdürü Altan Arda da normal teşviklerin bile Türkiye'deki üreticiyi koruyacak düzeyde olmadığını öne sürerek, "Öte yandan Çinli firmalara Çin devletinin verdiği destekleri Türk devletinin verebilme şansı da yok. Bizim 3'te bir fiyatımıza makine satışları Türkiye'deki sanayiciyi yok olmakla yüz yüze getirecektir. Sektörün gelişmesinin önüne set çekildiği gibi teknolojinin gelişmesine ve istihdama da olumsuz etki ediyor" diye konuştu. Gelen ürünlerin yüzde 99'unun CE normlarına uygun olmadığını ifade eden Arda, "Aldığımız ucuz makinelerle kendi insanımızın sağlığına da zarar veriyoruz. Öte yandan iç piyasamızı daraltıyoruz. Makine sektörü emek isteyen ve arkasında durulması gereken bir sektör. Bu noktada devlet hangi sektörleri destekleyeceğini çok net belirlemeli ve bunun arkasında da durmalı. Burada önemli olan endüstrinin çeşitlendirilmesi, ara mallarının Türkiye'de üretilmesi ve bunların da Çin'e yakın bir fiyatta yapılabilmesini sağlayan olanakların belli bir dönem için sağlanması. 2021'den 2022'ye makine sektöründe Çin'den yapılan ithalat 433 milyon dolardan 533 milyon dolara geldi. Oysa Çinli bizden daha kaliteli veya daha teknolojik yapmıyor. Yerli ve milli bilinci koruyarak göstermemiz lazım" diye konuştu.

Makine sektörünün nefes almakta zorlandığını söyleyen Dener Makine CEO'su Cemal Dener, hem takım tezgahları hem de sac işleme makinelerinde çok yoğun bir Çin baskısı olduğunu altını çizdi. Çinli üreticilerin; uygun olmayan, kalitesiz makineleri uygun fiyatlara agresif şekilde sattığını söyleyen Dener, şunları söyledi: "Orta ve uzun vadede alıcılar zarar görürken, ülke de makine çöplüğüne dönüşüyor. Çin ciddi bir yayılma politikasına girdi. Her Çinli neredeyse Türkiye'ye sürekli gelip pazarlama faaliyeti yapıyor. Bu nedenle bir an evvel tedbir alınmalı, ithalat mevzuatında yeniden düzenlemeler yapılmalı. Makine sektörü ciddi istihdam sağlayan ve teknoloji üreten bir sektör. Koruma duvarlarının biraz daha yükseltilmesi gerekiyor." Orta ve uzun vadede alıcılar zarar görürken, ülke de makine çöplüğüne dönüşüyor. Bir an evvel tedbir alınmalı. Gümrük sahalarında iş makinalarının teknik mevzuata uygun bir şekilde Türkiye'ye giriş yapıp yapmadığına ilişkin fiili bir denetim bulunmamasını da eleştiren Gencer, gümrüklerde beyana göre işlem yapılması sonucunda; Çin'den ithal edilen bir çok iş makinesinin bünyesinde Faz 5 normlarına uygun motor bulunmadığı halde millileştirildiğini öne sürdü.

Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) Başkanı Kutlu Karavelioğlu, ileri ÷lkelerin başta makine olmak üzere büt÷n imalat sektörlerini ithalat ve kamu alımları mevzuatı içine işçi haklarını ve sübvansiyonları da ekleyerek özellikle Uzak Doğu'nun haksız rekabetinden korumak için harekete geçtiğini söyledi. "Böyle bir dönemde tedbirler tüm uyarılarımıza rağmen maalesef sıkılaşmıyor" diyen Karavelioğlu, "Dünya bu istiladan korunmaya çalışırken bizde Çin'le makine ticareti ne yazık ki tek taraflı sürüyor; Türkiye hep alıyor, hiç satamıyor" eleştirisinde bulundu. Türkiye'nin Çin hariç makine dış ticaretinde büyük bir açık vermediğine işaret eden Kutlu Karavelioğlu, şöyle konuştu: "Bu kadarı yetmezmiş gibi; bazı kesimler ne yazık ki, yerli imalatçıları haksız rekabetten korumak maksadıyla iş yapma biçimi problemli ÷lkeler için ihdas olunan ve fakat önemlice bir kısmı sembolik düzeyde kalan ilave gümrük vergilerini dahi bertaraf edecek uğraşlar peşinde koşuyor. Çin, yılın ilk 8 ayında Türkiye'ye 8 milyar dolarlık makine sattı. Bu koşullar altında, biz de makine ihracatında böyle serbestçe hareket edebildiğimiz ve yüzde 30'un üzerinde artış sağlayabileceğimiz bir pazar bulsak çok mutlu olurduk. İhracatta karşılaştığımız yüzde 35'lik vergileri düşününce Çin ile serbest ticaret anlaşması imzalasak yeridir!"

Çin'in ölçek ekonomisiyle sağladığı verimlilikle rekabet gücünü artırdığına işaret eden Türkiye Makina Federasyonu (MAKFED) Başkanı Adnan Dalgakıran, "Böyle devam ederse sadece makine sektörü değil, tüm sektörler zarar görür" diye konuştu. Ara malı üretiminin Çin makine üreticilerinin önemli bir avantajı olduğuna, Türkiye'de ise makede ara malı ithalatının yüksek olduğuna vurgu yapan Dalgakıran, devlet destekleri ve sergilenen korumacı yaklaşımların da etkisiyle Çin'in üretimde yüzde 25 ila 30 arasında avantaj sağlayarak pazara açıldığını söyledi. "Üst teknoloji ürünü ara malda batıya, düşük teknoloji ara malda doğuya bağımlıyız. Çin, tüm dünyaya adeta büyük bir ihracat istilasına geçmiş durumda. Uzun zamandır böyleydi ama şiddeti ve kalitesi arttı. Çinli firmalar yüzde 3 faizle uzun vadeli borlanabilirken, ürünlerini yurtdışına 5-10 yıl vadeli pazarlayabiliyor. Aynı şekilde mukabele etmemiz gerekiyor" diyen Adnan Dalgakıran, "Yapılanmamızı ve rekabet unsurlarımızı artırıcı tedbirler almamız lazım. Burada hem makine sektörüne hem de hükümete iş düşüyor. Firmaların birlikte iş yapma kültürünü geliştirecek düzenlemelere ihtiyacımız var ve ortaklıkları teşvik edici doğrudan yabancı yatırımları artırıcı tedbirler istiyoruz" değerlendirmesini yaptı. Dalgakıran, ölçek ekonomisinin etki etmediği niş alanların Türk makine sektörü için bir çıkış noktası olabileceğine vurgu yaparak global pazarda markalaşmanın önemine de dikkati çekti.

Türkiye makine sektörünün seri imalat yapabilen ve kendi markasıyla yurt dışına makine satabilen bir yapıya kavuştuğunu belirten Ermaksan Yönetim Kurulu Başkan Vekili Ahmet Özkayan, özellikle gelişmiş ÷lkelere kendi markaları ile sattıkları yüksek teknoloji CNC makinelerin fiyat, performans, kalite bakımından kabul görmüş ürünler

olduğunu ifade etti. Özkayan, sözlerine şöyle devam etti: “Ayrıca makine üreticileri multi disiplinler yapıda çalıştığı için mühendislik, Ar-Ge ve teknolojik alanlarda, ara ürün üretimi konusunda da önemli yatırımlara sahiptir. 60-70 yılda kazanılan bu başarının devamlılığı ülkemiz için stratejik öneme sahip. Ancak anormal düşük fiyatlar ile ithal edilen Çin menşeli makineler bu başarının geleceğine gölge düşürmüş durumda. Çin ile rekabet edebilmek artık imkansız hale geldi. Sadece lazer sac işleme makinesi ithalatı geçen yıl 120 milyon dolara çıktı. Ülkemizde bu alanda çalışan en az 10 büyük yatırım varken ve bu fabrikalarda binlerce çalı

Türkiye'nin Çin ile makine dış ticaretinin sürekli Türkiye'nin aleyhine geliştiğini belirten Makine İmalatçıları Birliği Başkanı (MİB) Emre Gencer, “Dış ticaret açığımızı artırdığı gibi cari işlemler açığımızın büyümesine neden olmakta, firmalarımızın yatırım yapma iştahlarını azaltmaktadır. 2022 yılında Çin ile olan ticaretimizde 8,5 milyar dolar, 2023 yılı 8 ayında ise 6,7 milyar dolar dış ticaret açığı verdiğimiz görülmektedir. 2023 yılı ağustos ayı itibariyle makine ithalatımız ise 11,7 milyar dolara ulaşmıştır. 2023 yılında şu ana kadar teknik uygunluğu bulunmayan 1000 adedin üzerinde Çin menşeli iş makinesinin Türkiye'ye ithal edildiğini kaydeden Emre Gencer, haksız rekabete ve iç pazarda Türk makinecilerin Pazar kaybına dikkati çekti. Taleplerini de sıralayan Gencer şunları söyledi: Çin'den makine ithalatı, dış ticaret açığımızı artırıyor firmalarımızın yatırım yapma iştahlarını azaltıyor. Gümrük sahalarında; başta Faz 5 normlarına uygunluğu olmak üzere, CE direktifine, AB normlarına ve Türkiye'deki bütün standartlara uygunluğunun fiili olarak denetlenmesini talep ediyoruz. Ayrıca Çin'den ithal edilen listedeki ürünlere anti-damping soruşturması açılması, referans fiyat uygulaması getirilmesi, sağlık, iş güvenliği ve standartlara yönelik kontrollerin sıklaştırılması ve gümrük sahalarında etkin denetim yapılması gerekiyor. Yurt içinde Piyasa Gözetim ve Denetimi kapsamında Çin'den ithal edilen makine aksam ve parçalarının standartlara ve CE direktiflerine uygunluğunun denetiminin artırılması konusunda adımlar atılmalı. Çin menşeli ürünlerin ithalatına karşı önlem alınması hususu önem arz etmekte olup, MİB üyelerinin İlave Gümrük Vergisinin artırılmasına yönelik talebi Bakanlığımız İthalat Genel Müdürlüğüne iletilmiştir.”

Makine yatırımlarında, 2019 üçüncü çeyreğinde başlayan ve kesintisiz 12 çeyrek devam eden çift haneli büyüme dönemi 2022 yılı son çeyreğinde sona ererken, yatırım harcamaları artışı bu çeyrekte yüzde 2 düzeyine geriledi. Öte yandan makine ve aksamları ihracatı 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 10 artarak 25,3 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2023 yılı 9 ayında serbest bölgeler dahil makine ihracatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10 artarak 21 milyar dolar seviyesine ulaştı. Türkiye'nin makine ithalatı ise 2023 yılı 8 ayında 30 milyar dolara, makine sektörü dış ticaret açığı da 11,7 milyar dolara ulaştı.